

AURKIBIDEA

Aitzinsolasa. Jean-Baptiste Coyos (Euskaltzaindiaren Jagon Sailburua)	15
Esker onak	17
Alderdi formalen gaineko oharra	19
Laburtzapenen zerrenda	21
I. ATARIKOA. EUSKARAREN JARRAIPENA AZTERGAI.	23
I.1. Euskararen belaunez belauneko jarraipena Nafarroan	23
I.2. Hizkuntza gutxituen iraupena, mundu mailako arazoa	26
2. HIZKUNTZA GUTXITUEN ETA EUSKARAREN JARRAIPENA.	31
2.1. Hizkuntza gutxituen jarraipena literatura sozioantropologikoan	31
2.1.1. Hizkuntzak ukipenean. Uriel Weinreich	32
2.1.2. Hizkuntza atxikipen eta ordezkapena	34
2.1.2.1. Ikermolde soziolinguistikoa	34
2.1.2.1.1. Joshua Fishman	35
2.1.2.1.2. Hizkuntza gutxituen jarraipenaren gaineko zenbait azterketa soziologiko	40
2.1.2.2. Ikermolde antropolinguistikoa	41
2.1.2.2.1. Ralph Fasold	42
2.1.2.2.2. Hizkuntza gutxituen jarraipenaren gaineko zenbait azterketa etnografiko	43
2.1.3. Hizkuntza sozializazioaren ikerketa arloa	47
2.1.3.1. Hizkuntzaren eta kulturaren jarraipenerako paradigma	48
2.1.3.2. Hizkuntza sozializazioa inguru eleaniztunetan	54
2.1.3.3. Hizkuntza sozializazioa aztertzeke metodologia	57

2.1.3.4. Hizkuntza sozializazioa Europako mintzaira gutxituetan	58
2.2. Euskararen jarraipena ikerketetan	59
2.2.1. Nafarroako euskararen iraupenaren gaineko lehen kezak . . .	59
2.2.1.1. Nafarroako Euskarazko Elkargoa eta haren eraginak	60
2.2.1.2. Nafarroako euskararen geografia historikoa	64
2.2.1.3. Lehen ikerlanen azterketa kritikoa	69
2.2.2. Mugarri ikerketak eta euskararen jarraipenaren azterbideak . .	71
2.2.2.1. Mugarri ikerketak eta euskal soziolinguistikaren sorrera	71
2.2.2.2. Euskararen jarraipenaren azterbide soziologikoa . . .	73
2.2.2.3. Euskararen jarraipenaren azterbide etnografikoa . . .	75
2.2.2.3.1. José M ^a Sánchez Carrión <i>Txepetx</i>	76
2.2.2.3.2. Xabier Erize	85
2.2.2.3.3. Jone Miren Hernández	88
2.3. Hizkuntza gutxituen eta euskararen jarraipena. Ekarpunen ondorioak	90
3. IKERKETAREN ALDERDI TEORIKO, EPISTEMOLOGIKO ETA METODOLOGIKOA	95
3.1. Oinarrizko kontzeptuak	95
3.1.1. Hizkuntza sozializazioa	96
3.1.2. Familia euskaldunak	100
3.2. Ikuspegi epistemologikoa	107
3.2.1. Diziplinaz gaindiko hurbilpena	108
3.2.2. Hizkuntza sozializazioaren etnografia	109
3.3. Metodologia	110
3.3.1. Ikerketa diseinua: kasu azterketak	111
3.3.2. Laginketa	112
3.3.3. Datuak biltzeko eta aztertzeko teknikak	113
3.4. Euskararen belaunez belauneko segida eta hizkuntza sozializazioa aztertzeko jarraibidea	117
4. EUSKALDUNAK ETA EUSKARA NAFARROAKO HISTORIA HURBILEAN	121
4.1. Aurrekariak eta 1970eko egoera	121
4.1.1. Gerra Zibilak eteniko aukerak eta ekimenak	123
4.1.2. Euskararen jarraipena hizkuntzaren geografia historikoaren argitan	123
4.1.3. Nafarroako Foru Aldundiaren ekimena euskararen aldera . . .	127
4.1.4. Nafar euskaldunak 1970ean	135
4.2. Euskararen berreskurapenaren hastapenak eta araubidetzea	139
4.2.1. Berreskurapenaren lehen zantzuak	140
4.2.2. Euskararen araubidetzearen oinarriak	144

4.2.3. Euskararen gizarte egoera 1980ko hamarkadan	I46
4.2.4. Euskarari buruzko Foru Legea.	I48
4.3. Nafar euskaldunak XXI. mendearen hasieran	I53
4.3.1. Euskararen Foru legearen garapena eta hizkuntza politika.	I53
4.3.2. Euskararen gizarte bilakaera.	I55
5. IRURITAKO LANDA IKERKETA	I61
5.1. Metodologia xehetasunak	I61
5.2. Iruritaren historia soziolinguistiko hurbila	I62
5.2.1. Kokapena eta herriaren morfologia	I62
5.2.2. Bilakaera soziolinguistikoa.	I65
5.2.3. Baztango euskararen gainekoak	I69
5.3. Lekukotasunik esanguratsuenen aurkezpena eta azterketa	I71
5.3.1. Iruritako hiztunak eta familiak	I71
5.3.1.1. Hitztunak.	I72
5.3.1.2. Familiak	I73
5.3.2. Herrigunea eta baserriak	I76
5.3.2.1. Herrigunearen erdalduntzea.	I78
5.3.2.2. Baserritarrak euskaldunak	I81
5.3.2.3. Baserritarrak Karrikan	I82
5.3.2.4. Baserritarren eskolaren itxiera	I84
5.3.3. Herrigunean 1970eko hamarkadan hazitako iruritarrek	I86
5.3.3.1. Familia bidezko euskarazko sozializazioaren etena	I88
5.3.3.2. Erdara hutsezko eskolaren eragina.	I89
5.3.3.3. Gurasoen jarrerak ego belaunaldiak euskara atxiki zezan.	I92
5.3.3.4. Ego belaunaldia haurretan erdaldun	I94
5.3.3.5. Euskarazko eskolatzearen hastea eta haren eragina.	I94
5.3.3.6. Euskararen aldeko giro berria	200
5.3.3.7. Ego belaunaldiaren hizkuntza portaeren aldaketa.	204
5.3.3.8. Ego belaunaldiaren hizkuntza identitatearen eraketa	208
5.3.4. Euskaldun hazi 2010eko Iruritan	209
5.3.4.1. Ego belaunaldia umeen hizkuntza sozializazioaren aitzinean	209
5.3.4.2. Haurrekiko hizkuntza portaeraren gizarte arauaren aldaketa.	214
5.3.4.3. Haurren hizkuntza portaera.	217
5.3.5. Ingurunearen eta baldintza makrosoziolinguistikoen eragina.	221
5.3.5.1. Haurren eskolaz kanpoko jarduerak	221
5.3.5.2. Eskola, euskararen eta euskal kulturaren eragile	222
5.3.5.3. Hedabideak eta kultura erreferentziak	225
5.3.5.4. Erdararen presioa eta euskararen zilegitasuna	226
5.3.6. Belaunaldien eta guneen hausturak eta josturak	228
5.3.6.1. Euskara berreskuratu, herria osatu.	229
5.3.6.2. Haur iruritarren besta. 2011ko Orakunde	230

6. IRUÑEKO LANDA IKERKETA.....	235
6.1. Metodologia xehetasunak.....	235
6.2. Euskara eta euskaldunak Iruñearen historia hurbilean.....	237
6.2.1. Iruñeko euskaldunak, lehengoak eta oraingoak.....	238
6.2.2. Iruñeko euskararen gainekoak.....	245
6.2.3. Amaiur ikastola Iturrama auzoan.....	247
6.3. Lekukotasunik esanguratsuenen aurkezpena eta azterketa.....	248
6.3.1. Iruñeko hiztunak eta familiak.....	248
6.3.1.1. Hiztunak.....	249
6.3.1.2. Familiak.....	254
6.3.2. Iruñean 1970eko hamarkadan hazitakoak.....	255
6.3.2.1. Euskara familiaren jatorrian: galeraren oroipena... .	255
6.3.2.2. Ego belaunaldia haurtzaroan erdaraz.....	257
6.3.2.3. Iruñerriko ikastoletan eskolatuak.....	259
6.3.2.4. Ego belaunaldiaren euskalduntzea.....	261
6.3.2.5. Hizkuntza aldaketa eta identitatearen eraketa.....	265
6.3.3. Euskaldun hazi 2012ko Iruñean.....	269
6.3.3.1. Euskaraz bizi diren familiak.....	270
6.3.3.2. Guraso bakarra euskalduna duten familiak.....	277
6.3.3.3. Euskara haurren bidez etxean sartu zaien familiak..	282
6.3.3.4. Haurren hizkuntza portaerak.....	289
6.3.3.5. Haurrak eta helduak elkarreraginean.....	292
6.3.4. Ingurunearen eta baldintza makrosoziolinguistikoen eragina..	294
6.3.4.1. Euskarazko irakaskuntza lau hamarkadaren ondotik	294
6.3.4.2. Haurrak ikastolan eta ikastolatik at.....	298
6.3.4.3. Ikastola eragile eta bilgune.....	301
6.3.4.4. Hedabideak eta kultura erreferentziak.....	305
6.3.4.5. Erdararen presioa eta euskararen zilegitasuna.....	306
6.3.5. Euskararen hutsarteak.....	309
6.3.5.1. Euskara, uhartea.....	310
6.3.5.2. Gaztaroko basamortua.....	313
7. EUSKARAREN JARRAIPENA ETA EGUNGO NAFARREN EUSKARAZKO SOZIALIZAZIOA DATUEN ARGITAN.....	317
7.1. Euskararen jarraipena, urradurak eta estekadurak hizkuntzaren irautean.....	317
7.2. Nafar euskaldunak, askotariko ibilbideak euskararen aldera.....	324
7.3. Euskaldun hazi Nafarroan, euskaraz sozializatzeko aukera eta baldintzak.....	332
8. ONDORIOAK.....	337
9. ERANSKINAK.....	349

1. Nafarroako Foru Aldundiak 1960an emandako diploma	350
2. Nafarroako Foru Aldundiak 1961ean emandako aurrezki-libreta	351
3. Etsaingo hilarria, herriko azken euskaldunaren lekukotasuna	352
4. Hizkuntza ikasereduen bilakaera Nafarroan.	353
5. Hizkuntza ikasereduen bilakaera Baztanen.	354
6. Hizkuntza ikasereduen bilakaera Iruñerrian	355
7. Berriemaile adituen azalpen biografikoak	356
8. Glotobiografiak osatzeko gidoia	357
9. Glotobiogramak	359
10. Glotohistoriogramak	363
11. Iruritako eskolak emandako datuak hiru urteko ikasleen lehen hizkuntzaz	366
12. Amaiur Ikastolako hiru urteko ikasleen gurasoek emandako datuak: gurasoen hizkuntza gaitasuna eta etxeko euskararen erabilera	367
13. Amaiur Ikastolako hiru urteko ikasleen gurasoek emandako datuak: bitariko bikoteen familiak eta etxeko hizkuntza erabilera	368
14. Familien glotohistoria laburtuak	369
10. BIBLIOGRAFIA.	441